

שאלות הנוגע להקיץ - שיעור 913

I. איך מברכים על הברקים והרעמים

- (א) עיין בברכות (צמשה נ"ד.) דעל הרעמים ועל הברקים אומר ברוך שכתו וגבורתו מלא עולם ועל הימים ועל הנהרות אומר ברוך עושה בראשית ורקשה הגמ' (נ"ט.) אטו כל הני לאו מעשה בראשית נינהו? רבא אמר מברך תרתי שכתו וגבורתו והעושה מעשה בראשית ודעת הראב"ד (צמשה נרכות י"ד) דהא דאמר רבא מברך תרתי שיברך על כל אחד מאותם הדברים שתי ברכות הללו בלא שם ומלכות (וע"ע שו"ת הרא"ש כלל ל"ד סימן ג) וכ"כ המאירי (נרכות נ"ד.) כדעת הראב"ד דמברכים ב' ברכות בלא שם ומלכות אבל התוס' (נ"ט. ד"ה נח) סבר או האי או האי איזה שירצה וכ"כ הרי"ף והרמב"ם והרא"ש ודוקא ברכה בשם ומלכות וכן פסק הטור והשו"ע שמברך רק ברכה אחת על ברקים ורעמים כשיטת תוס' ובשם ומלכות ובשו"ת יחיה דעת (ז' - כ"ז) הביא השו"ת ישכיל עבדי שמנהג ספרד לברך אלו הברכות בלי שם ומלכות והוא חולק עליו שכל ברכה שאין בה שם ומלכות אינו ברכה (נרכות מ:) והכף החיים (רכ"ז - ה) כתב דמנהג ספרד שמברכים בלא שם ומלכות ופשיטה דיכול לברך שניהם ואפשר שטעם הדבר שברכות אלו רק ברכות רשות הם (רמ"א רכ"ג - ה) ופלא נפלא שהיחיה דעת לא הביאו
- (ב) עיין במ"ב (רכ"ז - ה) דהעולם נוהגים לברך על הברקים עושה מעשה בראשית ועל הרעמים שכתו וגבורתו וזה לא כמשמעות הגמרא ולא כרוב הראשונים ולא כהפסק של הטור ושו"ע ועוד כתב דאם שמע ברק ורעם כאחד מברך רק ברכה אחת דהיינו עושה מעשה בראשית על שניהם ואם בירך שכתו וגבורתו מ"ע ג"כ יוצא ועוד כתב דאותן שהן באים בלא רעם כלל רק מחמת חום מצדד החיי אדם שאין זה ברקים הנזכר בגמ' ואין מברכים עליהם (מ"ב סק"ג) וכן דעת האליהו רבה שמברך על שניהם כמנהג העולם
- (ג) הערוך השלחן (סק"ז) כתב שמברכים רק ברכה אחת על שניהם והשנייה היא ברכה לבטלה ולמה יכניסו עצמם לברכה שלרוב הפוסקים היא לבטלה לכן יש להזהירם שלא נעשה כן והט"ז (סק"ח) כתב שאינו יודע טעם לשני ברכות ובפמ"ג (ה"ה) דלמעט בברכות עדיף ויכול לברך איזה שירצה אבל רק אחת
- (ד) כל זמן שלא נתפזרו העבים נפטר בברכה אחת נתפזרו העבים בין ברק לברק ובין רעם לרעם צריך לחזור ולברך
- (ה) צריך לברך תוך כדי דיבור ואם לאו לא יצא (רכ"ז - ג) ואין הכל בקיאים בזה ואפשר דמשום זה נמנעו מלהזכיר שם ומלכות למנהג ספרד וברכה אחת למנהג אשכנז ודעת הט"ז דאינו צריך תוך כדי דיבור
- (ו) השומע קול רעמים באמצע קריאת שמע וברכותיה מפסיק ומברך שכתו וגבורתו מלא עולם מפני שהיא מצוה עוברת (מג"א ס"ו - ה)

II. עוד שאלות

- (א) במחנה הקיץ מי ששומע את הטעלפאן הציבורי מצלצל מצות גמילת חסדים שהשומע יגביהו וילך לקרוא את המבוקש דאף על דבר קטן שעושה כגון שפותח שדופק על הדלת מקיים מצוה דאורייתא של גמילת חסדים (פלא יועץ ערך חסד)
- (ב) כשהיהודי הוא מומר אין צריכין לקנו אצלו עיין בשיעור 715 (ב-II)
- (ג) מותר ליסע לדרך עם אשתו וגם לקאנטרי מבלי שתטול האשה עמה כתובתה (בספר למעונות הקיץ דף ל"ו)
- (ד) אסורה אשה בלבדה לנסוע באוטו בהדרכים ושבילים הקטנים כשאינו מנהיג האוטו אבל בדרכים רחבים שעוברים ונוסעים שם לא שייך איסור יחוד
- (ה) ליזהר שלא לשמוע קול זמר של אשה ויש מקילים באשה שאינו מכירה (שו"ת מהרש"ג ג' - ז) ועוד סניף להתיר אם כמה נשים מזמרים ביחד (שו"ת שרידי אש ז' - י"ד) ועוד אם שומע בעל כרחו ואינו מכוון ואינו נוח לו (שו"ת תורה לשמה ש"ד) מ"מ צריך ליזהר שלא ישמע (שם דף נ"ה)
- (ו) בילדות קטנות שלא ראו דם נדות יש אומרים דאין איסור ובלבד שלא יכוון ליהנות מקולן (מ"ב ט"ה - י"ז) ועיין בבן איש חי (זל אות י"ג) דמיקל רק עד שש שנים (שם דף נ"ו)

